

САҢА ОЛОХ

2020 жыл
Алтынны
30 күнэ
бээтинсэ
№ 81
(11736)

Чурапчы улуунун хаһыата • ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР • sanaa.oh

аттынын 30 > субста аттынын 31 > басындынын сэтинны 1 > бэнидизинны сэтинны 2 > олтурдуну сэтинны 3 > сөздө сэтинны 4 > чаркыра сэтинны 5

--- НОВОСТИ УЛУСА ---

В Якутии отмечают 100-летие выдающегося якутского ученого Дмитрия Красильникова

В Якутии отмечают 100-летие заслуженного деятеля науки ЯОССР известного ученого в области изучения космических лучей сверхвысоких энергий, основоположника астрофизических исследований космических лучей сверхвысоких энергий в Якутии, доктора физико-математических наук, лауреата Ленинской премии по науке и технике, участника Великой Отечественной войны Дмитрия Красильникова. В рамках

юбилейных мероприятий на днях в селе Мугудай в родном алаسه Дмитрия Красильникова установили памятный камень. «Великий сын якутского народа многое сделал для значительного рывка в науке и технике. Результаты его исследований известны не только в России, но и в других странах, являются ярким подтверждением выдающихся заслуг этого талантливого ученого из Якутии в развитии отечественной и мировой астрофизической науки. Сегодня отдаем дань уважения нашему земляку», - прокомментировал глава Чурапчинского улуса Андрей Нотвицын.

27 октября в историческом парке «Россия – моя история» откроется фотовыставка, посвященная Дмитрию Даниловичу Красильникову.

Напомним, что в Чурапчинском улусе ведется целенаправленная работа по увековечению выдающихся земляков-чурапчинцев. Для реализации такой работы в 2019 году по заказу администрации улуса из Нерюнгринского района были привезены памятные камни. Так установлены памятные камни в селе Кытанах народному писателю, известному прозаику, кандидату педагогических наук В.С. Яковлеву-Далан в его родном алазе «Быһыһтаах», якутскому живописцу, заслуженному деятелю искусства А.П. Собакину в алазе «Быһакый».

Пресс-центр МО «Чурапчинский улус».

**Адам Таныков
изобрел спортивный тренажёр
«Лестница Адама»**

Житель из Чуралчинского улуса Адам Таныков изобрел спортивный тренажёр, который называли «Лестница Адама». Такой многофункциональный тренажёр очень полезен для всестороннего физического, морально-психологического развития не только ребенка, но и для взрослого. На нем можно заниматься в разных его положениях: просто висящим на стене, а также поставив на ножки или поставив посередине и другим. Так называемая «Лестница Адама» способна задействовать и развивать весь мышечный корсет и даже мыслительный процесс человека. На ней можно оттачивать четкость попадания мяча в волейбольную корзину, да и много чего можно натренировать на ней, бывало, что дети с любого угла спортивного зала уверенно попадали в корзину», - считает чуралчинский «Кулибин».

Снаряд представляет собой лестницу, состоящую из двух вертикальных стоек со множеством перекладин. Стойки сделаны из трубы 80, шарниры из — 32, остальные трубы - 25. Подвешивается на стену. Можно использовать для тренировок взрослых и детей, как в домашних условиях, так и в спортзалах, лечения и реабилитации в кабинетах лечебной физкультуры.

Изобретатель тренажера - мастер спорта по вольной борьбе СССР, ветеран спорта, проживающий в селе Сылан Чурапчинского улуса Адам Тамыков. После завершения обучения в пединституте города Павлодар в Казахстане работал учителем физкультуры. Впервые такой тренажер в деревенном исполнении сделал в 1981 году в селе Хадар. Затем в 1983-1984 годах в селе Ожугун сделал из металла. Сейчас, находясь на пенсии, улучшил свое изобретение.

Пресс-центр МО «Чурапчинский
улус»

«Манган торуоска» декада ыытылла турар

Алтынны 15 күнүттэн сатынны 15 күнүгэр диэри Бүтүн Арасыйытатаабы «Манан торуоска» көрбөттөр декадалара ыйтылла турар. Бу чэрчтинэн туох тэрээһиннэр былааннаналларын өрөлүүбүлүктээби көрбөттөр уопастыбаларын Чурапчытаабы салаатын бэрэсдээтэлиттэн Серафим Новгородовтан ыйтылаастым.

- Улуука уопсайа 70-тан тахса харабынан инбэлиит дьон баар. Олортон уопастыбабытыгар 40 киһи киирэр. Уопастыба чилиэннэригэр араас хабааннаах тэрээһиннэр ыытыллар, эбии чэпчэтии баар буоллабына көрүллэллэр. Билигин декада чэрчитинэн үгэс буолбут аһымал аахсыаа буолтурар. Маны тэнэ улууастаабы бибилиэтиэкэ ситимин кытта сөнгөнөн, араас викториналары толкуйдуубут, Улууастаабы бибилиэтиэкэ үлэһиттэрэ сүрдээхтик көмөлөһөллөр. Араас аудио-кинигэлэри, кэпсээннэри ыыталлар. Эссэ биир үгэспитинэн бибилиэтиэкэбэ мустан, итии чэйдээх остуол тула олорон, ким туох кыһалҕалаабын быһаарсабыт, үөрүүбүтүн үлэстэбит арааһы сэлэргэһэн сэргэхсийэбит. Аны билигин пандемия буолан, төлөпүөнүнэн эрэ кэпсэтэр буоллубут. Викторинабыт эмкэ онлайн эрссиминэн ыытыллара былааннанар. Уопсайынан, харахтарынан инбэлииттээхтэргэ арааһынай күрэхтэһиилэр тэриллэллэр. Ол курдук, Аммаҕа Ытыллыбыт Ыспартакыйаадаҕа адаптивнай успорка Дьулус Беляев сүүрүүтэ биир дистанцияга кыһыл көмүс, иккис дистанциятыгар үрүн көмүс мэтээллэри ситиһиилээхтик ылан, улуус хамаандата бастагы миэстэбэ тахсарыгар сүнгэн кылаатын киллэрсэбитэ. Ону таһынан Дмитрий Неустроев остуол оонньууларыгар, ол эбэтэр дуобакка улахан ситиһиилэрдээх. Илэрээ сыл буолбут өрөспүүбүлүкэтээбэ инбэлииттэр күрэхтэһиилэригэр, улуус устуруйатыгар бастагынан дуобакка хамаанда тэринэн киирэн, үлүс миэстэ буолан, улахан ситиһиилээх кэлбиһит. Маны таһынан иккэ чилиэммит М.К.Аммосов аатынан ХИФУ финансовый унустуутугар дистанционнай көрүгүнэн үөрэнэспэлэригэр сайаалкабытын ыытыахтаахпыт.

Уопастыбаа бэрэссэдээтэллээбитим 7-8 сыл буолла. Ол иннинэ Егор Турантаев бэрэссэдээтэпинэн уһундук, тэрээһиннээхтик, айымньылаахтык үлэлээбитэ. Үчүгэйдик үлэлээн, үгүс дьон махталын ылбыта, Биһиги түмсүүбүтүгэр үгүс үлэни-хамнаһы тэрийбитэ. Уопастыбаабытыгар элбэх көхтөөх чилиэннэрдээхпит. Кинилэри кытта араас чөлнөттиилээх өнөлөрү булан толкуйдуубут. Көрбөттөр өрөспүүбүлүкэтээди уопастыбалара тэрээһиннэри ыһтарбытыгар кыра убу тыһыар. Ону таһынан «Эгэлгэ», «Суолдуй», «Сайдам» мааһыныннар, «Маарыкчаан» ПО, «9 томтор» банкетнай саала куруук үллөнсөрдүллэр. Оһон кинилэргэ махталбын тиздэбин.

«Манан торуоска» декадата, төһө да дын турдур, аныгы технологиялары турдана, урдук таһымнаахтык ытыллаларыгар баҕарабын.

Марфа ПЕТРОВА.

Усилена борьба с коронавирусной инфекцией

В Чурапчинском улусе увеличивается количество заболевших новой коронавирусной инфекцией. Администрация улуса усиливает работу по защите здоровья граждан, по недопущению распространения COVID – 19 и призывает граждан соблюдать санитарно-гигиенические требования, а также режим самоизоляции.

По предписанию Управления Роспотребнадзора Республики Саха (Якутия) и по решению оперативного штаба республики по недопущению завоза и распространения коронавирусной инфекции (COVID-19) в каждом муниципальном образовании организованы обсерваторы. Решением районного оперативного штаба в медицинских учреждениях открыты дополнительные койки для больных. В МБОУ ЦДТ «Радость» обустроен инфекционный стационар на 30 коек с провизорным отделением. Также предусмотрены места для проживания медицинских работников, работающих в красной зоне. Ранее были выделены МФСК имени А.И.Федотова, пришкольный интернат МБОУ Диринская СОШ «АГРО» имени И.Е.Федосеева.

Из резервного фонда улуса приобретены рециркуляторы для образовательных учреждений в количестве 206 штук на почти 4 млн. рублей. Кроме того, несколько партий дезинфицирующих средств для многоквартирных домов, предприятий, учреждений и расходные материалы для проведения анализов. Организована работа предприятий, которые по графику выделяют автотранспорт для медперсонала. Ранее администрацией района безвозмездно передано 50 противочумных костюмов для медицинских работников, осуществляющих выезды на вызов больных на дом.

В улусе продолжает действовать масочный режим и режим бесконтактной работы. По инициативе общественников проведена акция «Мааската тик» и передано более 5 тысяч масок.

В каждом наслеге Чурапчинского улуса возобновлена работа волонтеров для оказания помощи пожилым людям, людям с ограниченными возможностями здоровья. Добровольцы помогают им в приобретении и доставке лекарств, продуктов первой необходимости.

Всем главам, сотрудникам администраций поселений, ответственным лицам по противодействию распространения коронавируса на территории Чурапчинского улуса поручено усилить разъяснительную работу о поведении в этот период, а также о соблюдении режима самоизоляции. Работодателям рекомендовано обеспечить условия самоизоляции сотрудников, прибывающих в улус из других субъектов страны на 14 дней.

Все планерные и организационные совещания администраций, оперативного штаба по предотвращению распространения коронавируса в Чурапчинском улусе проводятся в режиме видеоконференцсвязи. Также в улусе введены в практику прямые эфиры на официальной странице администрации МО «Чурапчинский улус» социальной сети Инстаграм.

Пресс-центр МО "Чурапчинский улус"

Кэпсэттэ Сэмэн ЖЕНДРИНСКЭЙ.

Чөмгүүк

Оболорго уонна дьахталларга аналлаах сыһыары

Бу кэрэ анаары билбэт киһи дьээн, бука, суоҕа буолуо. Уулуссанын атыттартан олус уратытык, дьэрэкээнник танныбыт кыыс хааман иһэрин көрдөххө, курус санаа кыйданарга дылы, киһи наставыаннааҕа көтөбүллэ түһэр, хараҕа мааныланар. "Человек - праздник" дьээн этии киниэхэ олутун барсар. Кини - Настя - Егорова. Эһиэхэ, ааҕааччыларбар, кинилиин кэпсэтиибитин таһаарабын.

- Настя, бастаан бэйэҥ биллһиннэр эрэ, кимнээх дьээн ыалга күн сирин көрбүккүнү, оҕо сааһыг умнуллубат түгээннэриг уонна тус дьээн кэрэниг туһунан.

- Мин Хайахсыка Егоровтар дьээн кэрэнигэр бастагы обонон төрөөбүтүм. Бииргэ төрөөбүт үһүбүт. Балтым Кристина - математик

савсыт ааспыт.

Аны атаахтык-атаахтык сытар оболор буолбатах этибит ээ, үлэни барытын үлэлээн, оттоон-мастаан кэлбиһит даҕаны, хаһан да ыараханы оноро сылдьар курдук санаммат этибит. Дьоммут оннук наар үөрө-көтө, чэп-эки наставыаннааҕы үөскэтэн, иллээх баҕайытык сылдьаллар ээ, билигин да сизиннэрини оннук сыһыаннаахтар. Улахан дьон буолбуппутун кэннэ кэпсэтиллэринэн, олус кыһалҕалаахтык олорбут үһүбүт, ол эрэри биһизэ оболорго ол биллибэтэ, остуоруйа дойдутун курдук ээ.

- "Айылгы" НАДЬ тугу үлэлиһини, үлэ-хамнаһыг хаамытыг туһунан сырдат эрэ.

- «Айылгы» НАДЬ 2015 сылтан үлэлиһин, режиссердусунастаахтын. Ол иннинэ өр кэмнэ Хайахсыка

өссө үчүгэй бырайыактар, тэрээһиннэр кууһаллар дии санаахпына, кынаттанан көтүөх курдук буолабын.

- Дьон-сэргэ эйигин олус интэриһинэй, эрижкэс киһи быһыытынан көрөр буолуохтаахтар. Танна-сапта сылдьаргыттан саҕалаан, олус ураты киһигин. Танас тигэртэн саҕалаан, оннообор тимири уһаараары быһыл колледжга үөрэххэ киридин. Дьэ эрэ, бу барыта эйиэхэ хайдах түмүллэн

НАСТЯ ЕГОРОВА: "Дьон санарыа, туох эрэ диэхтэрэ дьээн биир да сөкүүндэ санаан ылбаппын"

үөрэхтээх, куоракха ыал буолан олорор, биир кыыс оболортор, быраатым Семен - повар, эмиэ ыал аҕата. Бырааттаах балтым иккиэн айылҕаттан талааннаах кудуһунукуртар. Адам Семен Иннокентьевич, ийэм Ульяна Николаевна иккиэн төрүт хайахсыттар, үйэлэрин тухары оболорун тустарыгар олорбут тыа боростуой дьомо.

Биһиги дьаххааннаах 90-нүс сыллар оболоро дьэтэххэ, кыһалҕаны билбэккэ улааппыт. Хаһан даҕаны мөбүллэр, таһыллар дьээн суох ээ. Дьэбит иһигэр-таһыгар хачыал арааһа, сырылыыр сир, оонньуурга аналлаах дьээн барыта баара. Аҕабыт дьинээхтик эстэр бэстилиэтигэр, мас Барби куукулаҕа тийэ онороро. Ийэбит биһигини кытары тэннэ оҕо курдук оонньуура, сайынын бадминтоннуурбут, кыһынын сыыртан сырылыыбыт. Олох улаатыхпытыгар дьэри остуоруйа кэпсэтэхтэринэ биһирэ эрэ утуйар этибит.

Биһиги ыал улахан баҕайыт дьээн биһиги биллэтиэхпит. Оскуолаҕа кириэм инниттэн ааҕар буолбутум, 5-с кылааска тахсыахпар дьэри саха классик-суруйааччыларын айымньыларын барытын ааҕан бүтэрбитим. Биһизхэ туох да бобуу-хаайы суох курдуга, холобур, 5-с саастаахпар ийэм иистэнэр маасынатын миэхэ туттарбыта. Адам үтүрүмүөннэрин барытын бас билэн, оноруохпун баҕарарбын барытын онорорум. Ол курдук 10-с кылааска утуйар хонум мизбалин эргэ-урба мизбалтэн, мастан барытын бэйэм онорбутум. Аны танас кырыымчык баҕайы кэмигэр, оҕо оҕо курдук сана таһаска ымсыылар кэмизэр ийэм. «Холодуопкаҕа танас беҕе баар, тахсан онтон онотун ээ», - дьэбитэ. "Дьол-соргу" онно саҕаламмыта дьэ, эһин араас дьэбэ танастары тиктии, сыымайдааһын, сорох сорохторо баҕас билигин санаатааха, аһара көрдүүстөр ээ. Иннээ гынан хаһан да оболортон итэҕэс санаммакка, дьоллоох оҕо

биллэтиэхпинэн үлэлэбитим, быһыыгар Төлөйгө уус-уран салайааччынан, Хайахсыт кулуубун дириэктэринэн үлэли сылдьыбытым. Мин кэлэктииппин олус сөбүлүүбүн, бары хайдах эрэ бэйэ-бэйэбитин ситэрсэн биэрэр айылгылаахпыт, бары айар үлэ умсулҕаныгар сылдьар дьоммут. Хас биридди идэйдэни тула өттүттэн ырытан, ымпыгар-чымпыгар тийэ толкуйдаан, олоххо киллэрэр уопуттаах хамаанда буола үүнүбүт дьээн киһиргэбэккэ этэбим. "Айылгыга" үлэлииркэммуулаханбырайыактарым дьээн быһыл сана сүрөхтэммит «Битва дизайнеров» реалисти-шоу уонна ааспыт сыл алтынныгыгар буолан ааспыт «Кавер-фест» аһаҕас өрөспүүбүлүкэтээҕи вокальнай куонкурус буолаллар. Сүрүн тэрийээччи быһыытынан сылын ахсын долгууа кэтэхэр бырайыагым, өрөспүүбүлүкэтээҕи «Добун дорбоон» ВИА куонкурус, ааптардар - Айсен Борисов уонна Гаврил Лыткин. Ону таһынан мин олохпор умнуллубат түгээнэри бэлэттэбит өрөспүүбүлүкэтээҕи тэрээһиннэри аахтааха.

Мындааҕайыга буран ааспыт «Автотеди» ыһааҕар, МЧС үлэһиттэрин спартакиадатыгар, коллекционердар ыһаахтарыгар уо.д.а. тэрээһиннэргэ режиссердаабылпынан киз туттабын. Бэйэм тизхиһикэни олус сэнээрэбин ол да иһин буолуо, Чурапчыга буолбут «Хаар айан» аһыллытын режиссеруна уонна икки күн устата комментатор быһыытынан үлэлэбиппин наһаа күндүтүк саныыбын. Сылын ахсын араас куонкурус бөгөтүн тэрийэбит, олортон саамай истин-иһирэх атмосфералаах, долгутуулаах вокальнай куонкуруһунан миэхэ Анна Барашкова аһаммыт куонкурус буолбута. Ити курдук санаан бардахха, үлэлэммит үлэ олус албах уонна иннибүтүгэр

сылдьарый?

- Дьон-сэргэ олус да креативнайын, хорсундун дьэтэхтэринэ, мин наһаа соһуйабын, олох оннук курдук санаммаппын ээ. Уратым дьээн таптаабылпынан олоробун, дьон санарыа, туох эрэ диэхтэрэ дьээн биир да сөкүүндэ санаан ылбаппын. Таннар танаспар эмиэ оннук олох толкуйдаабаппын, бэйэ-бэйэтин кытта

барсыбат да буоллабына, сөбүлүү көрбүппүнэн таннабын. Кылаабынайа, табыгастаах, практичнай уонна чабылхай буолуон наада. Оттон, дьэ, дьон соһуйдабына биһирэ кыратык толкуйдаан ылабын уонна салгыи эмиэ үөрө-көтө айанныы турабын. Иистэнэбин, уһанарбын, уруһуйдуурбун олус сөбүлүүбүн уонна хобби эрэ курдук онотубакка, түгэбэр тийэ биллэхпин баҕарабын. Ол иһин үөрэнэ сатыыбын, арааһа, кырдыахпар дьэри үөрэнэрим буолуо. Билигин Бааха ууска үөрэнэбин, хаста даҕаны тимири уһаардыбыт, сыалым-соругум дьээн саатар биир быһагы болгуо тимиртэн саҕаланытыттан тигэбэр тийэ онорбут киһи дьээн

Чурапчытаагы колледжга сварщик кууруһугар үөрэнэ киридим, сад пост мизбалин оноруохпун баҕарабын. Ити курдук баҕардым да олоххо киллэрэ сатыыбын. Аны дьонум даҕаны олох соһуйбаттар, хайдах эрэ барытын кыайар дии саныыллар уонна өйөөн иһэллэр, ол иһин даҕаны, ама, мин маны сатыам дуо иһин дьээн санаалар хаһан да кирибэттар. Уопсайынан, биһиги ыал тугу да уустуурдубакка олоробут, кими да бобуулаабакка, кыаллыбаты ааҕа олорбокко, барытын боруобалаан иһэбит.

- Сыһыарыыбар хайаан даҕаны обону иитиһээ ыйытылары биэрэбин. Эн икки оҕо ийэтэҥ. Оболорго тугу инэрэ сатыыгыны, кинилэри иитиһээ ханнык суолу тутуһабын?

- Кыыстаах уол оболорхун. Кинилэр баар буолан, изыйлэнэн үлэлиһин, олох олоробун. Кинилэр куус-уох биэрэллэр, үүнэрбэр-сайдарбар төһүү куус буолаллар. Мин оболорбор бэйэм уопулуттан, билибиттэн бэрсэбин, билэрбим үөрэтэбин. Ол эрэри хайаан да манньк буолуохтаах, итинник буолуохтаах дьээн такайбалпын. Дьонум холобурдарынан дьоллоох оҕо сааһы бэлэхтии сатыыбын, баҕа санааларын өйүү ытык иһим дии саныыбын. Инникитин даҕаны иллээх баҕайытык бары биир санаанан өйөөн-убаһан олоруохтут, үүнэн-сайдан иһэхпит.

- Уонна бүтэһик ыйытыым: манньк сырдык, элэккэй киһи бу олоххо саамай улахан баҕа санаата туғуй?

- Саамай улахан баҕа санаам мин дьонум, оболорум этэннэ чэтиэн, чөл, доруобай сырыттыннар дьээн, оччоҕо ыра санааларыт кэмизэр олоххо кириэн иһэхтэрэ.

Настяҕа дьээн кэрэнигэр дьолу-соргуну, доруобуйаны, үлэтигэр-хамнаһыгар санаттан сана үрдэллэри, ситиһиһтэри баҕарабын.

Тест для девушек: узнайте свой типаж, и чем вы привлекаете мужчин

1. Спонтанный типаж — вы обладаете неутомимым характером. Всегда активны и прибываете в приподнятом настроении. Мужчины чувствуют вашу энергию и сравнивают вас с яркой искоркой. Они влюбляются в вас с первого взгляда!

2. Роковой типаж — при виде вас у мужчин закипает кровь! Они готовы бороться

за ваше внимание. Ведь вы страстная натура, которая обладает особым магнетизмом. Ваша решительность и независимость располагают к себе.

3. Хозяйственный типаж — вы умеете создать уют в доме и притягиваете своим особым теплом. Вы очень заботливо и внимательно относитесь

к противоположному полу. За такие качества вас будут на руках носить!

4. Романтический типаж — вы просто очаровательная особа, которая мягко обращается с противоположным полом. Вы ассоциируетесь с самой настоящей феей. Вы не конфликтны и относитесь уважительно к любимому человеку.

5. Чувственный типаж — вы умеете соблазнять мужчин одним лишь взглядом. Мужчина рядом с вами чувствует себя желанным! При этом ощущает свою силу и желание защитить такую хрупкую натуру, как вы.

6. Властный типаж — вы настоящая «стальная леди»! Вы целеустремленная и знаете, чего желаете добиться. Такие женщины притягивают сильных духом мужчин. Ведь с такой женщиной не страшно проверить даже самое серьезное дело!

Если вы всё ещё считаете, что совершенно не привлекаете мужчин, то получите присмотритесь к себе. Зачастую девушки просто «загоняют себя» и считают, что мужчины совершенно не смотрят в их сторону. Если вы всё ещё не нашли свою вторую половинку, то вам стоит просто подождать и заняться саморазвитием! Личностный рост никогда не помешает.

Психологический тест: узнайте свою тёмную сторону! Какой отрицательной чертой вы обладаете?

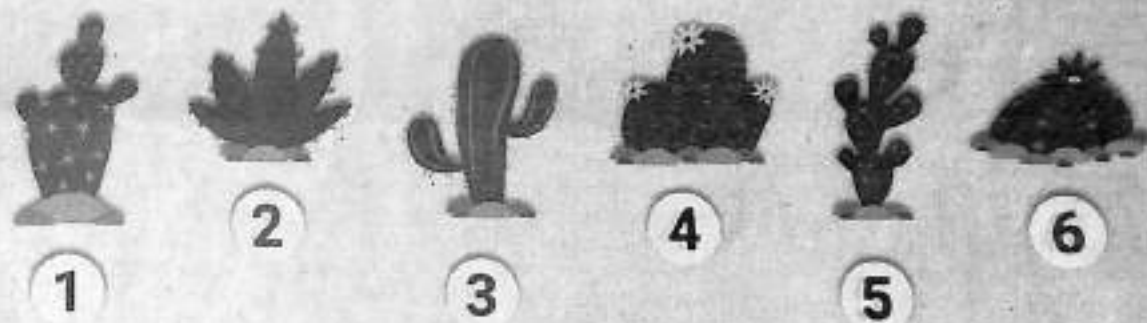
1. Авторитарность — вы желаете всегда занимать лидирующие позиции. Готовы ради этого идти по головам даже самых близких людей. Вы пытаетесь подчинить себе всех окружающих. Любой отказ вы воспринимаете вспыльчиво!

2. Алчность — у вас очень болезненное влечение к выгоде. Вы пытаетесь извлечь для себя плюсы в любой ситуации. Приобретение благ любой ценой дарит вам положительные ощущения, но радость от этого кратковременная.

3. Болтливость — коммуникабельность, это хорошо. Однако в этом необходимо знать меру. Вы не задумываетесь о том, уместно сейчас говорить о чём-то или нет. Вы не умеете сдерживаться! В некотором роде вы даже любите сплетничать.

4. Ветреность — вы часто проявляете безответственность. Не сдерживаете свои обещания и никогда не учитываете интересы других людей. Вы никогда не ограничиваетесь правилами, которые были установлены в обществе.

5. Вульгарность — у вас полностью отсутствует чувство сбалансированности между пошлостью

и неординарностью. Зачастую это проявляется не только в ваших жизненных ориентирах, но и в вашем внешнем виде.

6. Любопытство — зачастую эту отрицательную

черту путают с любознательностью. Любопытная личность всегда «суёт свой нос» в чужую жизнь, при этом отбросив все меры приличия. Это просто нездоровая склонность быть в курсе всего!

Чего вам больше всего не хватает в жизни? Выберите планету и узнайте ответ!

1. Если вы выбрали эту планету, то вам явно не хватает отдыха. Вы уже выбились из сил и работаете на пределе своих возможностей. Все скрытые резервы заканчиваются! Стоит сейчас взять паузу и хорошо отдохнуть.

2. Сейчас вы, как никогда, нуждаетесь в заботе со стороны близких вам людей. Кроме того вам не хватает любви и доли романтизма в отношениях. Возможно, вы долго находитесь в одиночестве или

текущие отношения исчерпали себя.

3. Вам катастрофически не хватает внимания и поддержки. Это состояние заводит вас в тупик, и вы начинаете чувствовать депрессию. Чтобы этого избежать необходимо просто взять себя в руки и начать внимательно относиться к своим чувствам.

4. Вам недостаёт уверенности в собственных силах. На данный момент вам просто необходимо поработать над повышением самооценки.

Старайтесь чаще себя хвалить.

5. На данный момент вам крайне не хватает новых эмоций. Вам требуется смена обстановки или сфера деятельности для разнообразия серых будней. Подумайте, как можно разнообразить свои дни.

6. Вы нуждаетесь в настоящих приключениях! Отправляйтесь в поездку, познакомьтесь с новыми людьми и это вам обязательно придаст сил. Именно этих новых эмоций вам так сильно и не достаёт.

7. Сила воли — вот чего вам не хватает. Вам необходимо быть более настойчивым и последовательным в каких-либо действиях. Поработайте над организацией собственного времени и гоните лень прочь!

8. Вы остро нуждаетесь в хорошем друге. Вам нужно крепкое плечо, которое поможет вам в самую трудную минуту. Постарайтесь найти такого человека, тогда вы почувствуете, как ваша жизнь изменилась.

Примите во внимание все советы и примените их на практике. Вы сможете заметить, как быстро изменилась ваша жизнь! Саморазвитие — это важный аспект в жизни, которому нужно уделять как можно больше внимания. Тогда вы сможете достичь максимальных высот.

— ҮБҮЛҮӨЙДЭЭХ БИИР ДОЙДУЛААХПЫТ —

ЧУРАПЧЫ ТӨРДҮС НОРУОДУНАЙ СУРУЙААЧЧЫТА

Василий Назарович Егоров – Тумарча – прозаик, публицист, романист, мемуарист, ССРС Суруйааччыларын сойуунун чилиэнэ. Саха Өрөспүүбүлүкэтин култууратын үтүөлээх үлэһитэ, Саха Өрөспүүбүлүкэтин онгортон таһаарыы эйгэтигэр Судаарыстыбаннай, А. Е. Кулаковскай аатынан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Судаарыстыбаннай бириэмийэлэрин лауреата, Чурапчы улуунун уонна Одьулуун нэһилиэгин Бочуоттаах олохтооҕо. Киниэхэ Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дарханын Айсен Сергеевич Николаев бу дьыл балабан ыйын 21 күнүнээҕи 1424 нүөмэрдээх ыйаабынан «Саха норуодунай суруйааччыта» үрдүк аат ингэрилиннэ. Василий Назарович быйыл 85 үбүлүөйдээх сааһын бэлиэтээбитэ.

ордук умсугуталларый диэтэххэ, туох-ханнык иннинэ, ааптар суруйар тизмэтин үчүгэйдик билэрэ, этэр санаатын уһунуук толкуйдаан, ымпыктаан-чымпыктаан аабааччыга судургутук уонна чопчу тирдэрэ кэрэхсэнэр. Урукку өттүгэр көмүс үлэтигэр саха киниэтэ көннөрү сирдэйт, мас кэрдээччи, хара үлэһит быһыытынан сылдьыбыт буолуоһуна, бу түгүннэ үрдүк үөрэхтээх, дириг билиилээх бырамыысыланнас исписапиинэ буолан, араас омук дьонун кытта тэннэ үлэлиирэ, мөккүһэрэ, ардыгар, атабастанара-баттанара сийилии ойууланар. Поэт Иннокентий Левин сепке эппитини, Тумарча – айымньы сюжетин оноруу дьиннээх маастара. Событилар утум-ситим табыгастаахтык аттарыллан, аабааччыны биригэн-биригэ умсугута сайдаллар. Тумарча айымньылары Саха сиригэр көмүс хостоонунун историятын сийилии кэпсиринэн, элбэх былыргы номохторго олобулар буолан, бырамыысыланнааха сыһыана суох киниэхэ, олус баай билиини-көрүүнү ингэринэн, санааны сайарынан, аабааччыны умсугутар. Василий Назарович олобун суола хайа, тайба энэрин батыстыт буолан айылҕаны дүүһүүтэ күүстээх, эриликтинилэр. Учуонай Дора Егоровна Васильева суруйан турар: «Суруйааччы геологтар сындаалбанаах үлэлэрин, туун ааннаа утуйбакка, кумаарга, бырдааха сизээн, күнүһүн өтүрүк куйааска эбэтэр күүстээх ардабы, тыалы аннынан сир-уоту чинчийэн, сууһунэн биэрэстэни, халын тайбаны, кизн нэлэмэн туундараны, күүстээх сууруктээх үрэхтэри туораан, халлаанга харбаһар хайалары чизэрэстээн, адырба кыыллара, сытыы аһыылаахтара көрсүтүлээн – геологтар олохторун кыларыйан турар кырдьыгын, итэҕэтиилээхтик уонна истин изэтиилээхтик көрдөрөр. Тумарча курдук бу тизмэни сыһыйан ойуулуур суруйааччы саха литэрэтиирэтигэр өссө көстө илик».

Василий Назарович 1991 сыллаахха Чурапчыга көөн, Хакыйах диэн сиргэ олохсуйбута, «Кулаада» диэн бааһынай хаһаайыстыбатын чилиэнэ буолбута. Амма кытылыгар, хорообор муостаах хойдубут, ханьыл ыччат хайбаабыт, хомойох хохон ханыыласпыт «Хакыйах» диэн харыстабыллаах ааттаах аныгылыы тутуулаах сана бөлүөлүккэ сынньанар киин бэртээхэй баазатын туттарары ситиспитэ. Бу түгүннэ Василий Назарович кэргэни, быраас Раиса Васильевнаны, сылаас-сымнаас тылынан ахтар сирдээх. Раиса Васильевна идэтинэн терапевт-быраас. Уһун кэмгэ Дьоккуускайга өрөспүүбүлүкэтээҕи балыыһага терапевт-бырааһынан үлэлээбитэ. Бочуоттаах сынньаланга тахсан баран, Чурапчы оройуонун Мырыла нэһилиэгэр уонна Хакыйах учаастагар

суолталаах бэлэх буолар. «Өбүгэ тыһына» арамаан иккис чааһа «Өбүгэ тыһына: Халбас харата» 2015 сыллаахха тахсыбыта. Бу кинигэҕэ ааптар ааспыт үйэ анараа таһаарыгар, тобус уон сыллар кирбиилэригэр тыа сирин олобун онкула тосту өбүллүүтүн, бастакы бааһынай хаһаайыстыбалары тэрийиини, дьон-сэргэ өйө-санаата, быһыыта-майгыта уларыыларын тустарынан сийилии итэҕэтиилээхтик суруйбута.

Василий Назарович «Биһиги Аан Дархаммыт» диэн Саха Өрөспүүбүлүкэтин бастакы Бэрэсидьиэнэ М. Е. Николаев 75 сааһын көрсө кизн ис хохонноох, дириг энсийлээх уус-уран хабааннаах историческай-документальнай кинигэ 2007 сыллаахха тахсыбыта. Роман иккис кинигэтэ 2011 сыллаахха тахсыбыта. «Михайл Николаев үрдүк дабайыылара» кинигэ 2017 сыллаахха тахсыбыта. Саха норуодунай суруйааччыта В. С. Яковлев-Даланньын Чурапчы Амма эригэс миэстэтигэр Хакыйахха сүктэн уларыылаах уустук сылларга олонор бэйэлэрин бастын айымньыларын айбыттарын туһунан «Эн биһиги тапсыа этибит» кинигэ 2018 сыллаахха тахсыбыта. Онтон бу кинигэ эбиллэн, тупсарыллан «Даланньын биригэ» диэн ааттанан, «Биһиги» кинигэ кытаатыгар эмиз ол сыл тахсыбыта.

Василий Назарович быйыл сана романа күн сирин көрдө. Кинигэ аата «Алмаас уонна кыһыл көмүс кистэлэнэ». Бу кинигэҕэ икки сэтхэнэ киирбиттэр. «Алмаас кистэлэнэ» уонна «Кыһыл көмүс кистэлэнэ» диэннэр. Бу сэтхэннэр эрдэ 2016 уонна 2019 сылларга «Чолбон» сурунаалга тахсыбыттара. Философскай наука хандьыдаата, доцент, Саха Өрөспүүбүлүкэтин үөрэтириитин туйууна, СӨ Суруналыстарын сойууһун чилиэнэ Егор Гаврильевич Винокуров суруйааччы 85 сааһын көрсө, олобун уонна айар үлэтин сырдатар «Тумарча – Геолог. Суруйааччы, Уопсастыбанньык» диэн монографията быйыл тахсыбыта.

Мань тэнэ саха биллиилээх суруйааччыта бу ааспыт өттүгэр сабыллан турбут, дьон-сэргэ кистээн, сибигиннээн эрэ кэпсэтэр тизмэтигэр «Уодаһын» диэн дьиннээх олоххо олобурут сэтхэнэ 2003 сыллаахха бэчээттэммитэ. Манна Сталин кэминээҕи уустук кэм биригэтибэтин туһунан сэтхэн геройа Ефим Данилов уобараһыгар даҕатан суруйбута. «Өлбөт мэно уутун уостубат тымыра» диэн Саха сирин бастакы Бэрэсидьиэнэ М. Е. Николаев ыйаабынан «Өлүөнэ-Туора Күөл» уу ситимин тартытын туһунан кинигэ 2005 сыллаахха тахсыбыта.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин судаарыстыбаннай бириэмийэтин лауреата, суруйааччы, публицист Василий Егоров-Тумарча айымньыларын норуот уонуттан, кини кырдьыгыттан, сүппэт-оспот, ааспат ыарыылаах суолларын сырдатар сыаллаах, бүгүнкү олобу кытары ситимнээн суруйарга дьулуһар. Ол иһин даҕаны элбэх аабааччылаах, туруу үлэһит, кырдьыгы туруулааһааччы аатын ылыан ылла.

Марфа КУЗЬМИНА,
киин бибилэтиэкэ аабааччыны
кытта үлэлиир отдал
сэбиадиссэйэ.

Кини 1935 сыллаахха олунньу 13 күнүгэр Чурапчы оройуонугар Одьулуун нэһилиэгэр Дьабыылга колхуостаах дьиз кэргэннэ төрөөбүтэ. Дьоккуускайга 2 №-дээх оскуола интэринээтигэр олонор үөрэнэ сылдьан, онус кылааһы Чурапчыга тахсан бүтэрбитэ. 1958 сыллаахха Читага Сэбиэскэй Аармыйаҕа үс сыл сулууспалаан, 1-кы кылаастаах радиотелеграфист идэтин баһылаан кэлбитэ. Саха судаарыстыбаннай университетин ИТФ геолого-разведочнай салаатыгар үөрэнэ киирбитэ. Үөрэбин бүтэрээт, инженер-геолог дипломнаах. Өймөкөөн оройуонун Уһун Индигирдээҕи геолого-разведочнай экспедицияга геологунан үлэлээбитэ. 1968 сылтан Саха сиринээҕи территориальнай-геологическай управлениеге научнай-техническэй информация партиятыгар геологунан, справочнай-информационнай отдел начальнигынан, «Якутскгеология» патентогеологунан үлэлээбитэ. Барыта идэтинэн 20-тэн тахса сыл үлэлээбитэ. 1984 сыллаахха Тумарча геологияттан букатыннаахтык тэйбитэ. Бу сылтан суруналыыс үлэтигэр көспүтэ. Саха норуодунай суруйааччыта, доҕоро Василий Семенович Яковлев-Далан быһаччы көмөтүнэн «Хотулу сулус» билигин («Чолбон») сурунаалга үлэли киирбитэ. Сурунаалга сэттэ сыл проза отделыгар литэрэтииринкэй арааэктэринэн үлэлээбитэ.

1977 сыллаахха «Кыым» хаһыакка бэчээттэппит «Солуччу» кэпсэтинэн айар үлэтин саҕалаабыта. 1982 сыллаахха «Кырыыстаах таас» сэтхэнэ, 1985 сыллаахха «Өрүһүнүү» диэн романа бэчээттэммиттэрэ. «Кырыыстаах таас» сэтхэнэ 1986 сыллаахха «Поллярная звезда» сурунаал 5 №-гэр нууччалыы тылбаастаммыта. «Кырыыстаах таас» сэтхэннэ Саха сиригэр көмүс бырамыысыланнаах үскүүрүгэр бастакы олохтоо оһорсубут старательлар ыарахан олохторо уонна дьаһардаах үлэлэрэ ойууланар. Сэтхэн 2000 сыллаахха нууччалыы тылынан тылбаастанан тахсыбыта.

1989 сыллаахха кини ССРС Суруйааччыларын сойууһун чилиэнэ буолар.

Саха уус-уран литэрэтиирэтигэр кизнник хорутуллан сурулла илик бырамыысыланнас сайдыыта, саха геологтарын олохторо-дьаһахтара, киһилэр көрсөр кыһалҕалара, үөрүүлэрэ-хомолтолоро, үлэҕэ ситиһиилэрэ – айар үлэтин сүрүн тизмэтэ. Суруйааччы Тумарча айымньылары аабааччыны туһунан

— УСПУОРТ —

СӨПТӨӨХ ХАНДЬЫДААТ ДИЭН БИЛИНЭБИТ

1970 сыллаахха балабан ыйын сабаланыгыгар Роман Неустроев көмөтүгүн Чурапчыга Д.П. Коркин оскуолатыгар үөрэнэр дьолломмутум. Уолаттары кытта түргэнник билсэн добордоспулут.

Успуорт сааланы мас дьааһык халтаһынан эпсизийдиргэ үлөһүлүбүт. Биир кизэ дьарык иннинэ успуорт саала иннигэр 5-6 аба саастаах тустууктары Семен Семенович Морфунув тугу эрэ кэпсэтэ-кэпсэтэ күлүлэр-үөрүлэр этэ. Мин аһан истэхпинэ, Семен Семенович табаарыстарыгар: «Роман Неустроев Уус Алдантан биир эрэ уолу ажалбыт, быраатын», - диір. Атыттар: «Роман Уус Алданга аймахтардаах дуо? Халан да кэпсэтэбэт этэ», - дииллэр. Онно Семен Семенович: «Ээ, онтон Неустроев диэнтен «Неус» диэни ылан кэбистэхпинэ «Троев» диэн тахсар буолбат дуо», - диэбитигэр бары күлсүү бөдө буолбуттара. Мин бэйэм күлсүбүтүм. Онук үчүгэй юмордаах Семен Семенович Морфунуву кытта кыратык билсипит курдук буолбутум. Ол кэминэ Д.П. Коркин уолаттара араас күрэхтэһиңи барыахтарын иннинэ

Чурапчыга кэлэн, абыах күн, нэдиэлэ курдук дьарыктанан бараллар эбит этэ.

Биһизхэ тириэньэрдэринэн Роман Неустроев, Семен Морфунув, Ст. Романов үлэлээбиттэрэ.

Нэдиэлэ эрэ буолбута быһыылаах, биһирдэ кизээнни аһылык кэнииттэн Кеша Морфунув, Прокопий Захаров, Сеня Иванов, уода буолан, остолобуойтан тахсан, күөлбүт диэки киһирэн истэхпитинэ, Семен Семенович кэргэнинээн Ульяна Пантелеймоновнаһын утары көрсөн баран, миһигиттэн ыйытар: «Хас олохох ыал оҥотобунуй?» - диэн. Тохсубут диэбиппэр, кыра оҥону көрө үөрүйэххин дуо диэбитигэр биһир бырааттаахпын, түөрт балтылаахпын диэбитим. Онно: «Биһиги киһи керүөхтүтүн баҕарабыт. Кыраһый кыыспыт утуйар даҕаны «на всякий случай» киһи эрэ атыгар баар буолара буоллар. Биһиги эрэллээхтик киһи керүө этибит», - диэбитэ уонна чэй, арыылаах киллэл, бэчизиньэ баар буолуо диір. Онук син көмөлөспүтүм. Кыраһый биһирдэ

эмит ытаатаһына, хачайдаахтыһына, хата, түргэнник салгыы утуйан бараар. Онтон ыла күн бүгүнгүр диэри наһаа үчүгэй киһилии сыһыаммыт салгыы бара турар. Дон-дэн убайды-быраат көрсөбүт. 50 сыл ааспытан да иһин мин киһилэри олус убаастыбын. Кыһыл Кемүс сыбаайбаларыгар ынырбыттар да кыайан барбатаһым. Ити эмиз эдэр дьонго улахан холосур буолар буоллаҕа. Биһиги үөрэтэр кэмнэрбитигэр элпитим курдук Р.В. Неустроев, С.С. Морфунув, Ст. Романов үгүс дьарыктары ытталлара.

Д.П. Коркин дьарык тизмэтин, соругун быһааран биһирдэ. Ханьык да күрэхтэһииттэн кэллэ даҕаны, киһи хайдах түстүбүтүн, атын түстүү оскуолалара сана ханьык приемнарға үчүгэйдик үлэлииллэрин барытын ырытара, онно хайдах бэлэмнэниэххэ сөбүн быһаарара. Ону олохох киллэрэргэ эдэр тириэньэрдэр үлэлииллэрэ. Бэйэлэрэ куустасхустуорт мээстардара спарринг-партнер буолан, элбэхтик көмөлөстөхтөрө аҕай диі.

Биһир этизхпин баҕарабын: иһи сыл тухары дьарык буоллун, үлэ буоллун барытыгар күлүү-үөрүү, сонньоһун-көрүлээһин хаһан даҕаны улаханньык сылайдыбыт-быһынньыт диэни билбэт этибит. Онно тириэньэрдэрибүт үтүөлэрэ элбэх буолуохтаах.

Хомойуох иһин учууталларбыт, тириэньэрдэрибүт суохтар. Онтон Семен Семенович Морфунув күн бүгүнгүр диэри тириэньэринэн эрэ буолбаха, элбэх үлэһэ сыстан үөрөммит оскуолата үүнэ-сайда, сана ааттар тахсалларыгар этинэн-хаанынан, ис дуунатыттан кыһаллар. Учууталын-тириэньэрин Д.П. Коркин үтүө аатын үрдүк таһымга илдьэ сылдьар, биһизхэ эдэрдэргэ үтүө холосур буолар.

Биһиги Семен Семеновичка дьарыктаммыпыттан киһи туттабыт уонна дьиз кэргэнигэр, оҥолоругар, сизэнигэр күн сиригэр баар үтүөнү-кэрэни баҕарабыт. Д.П. Коркин аатынан бириэмийэ лауреатыгар сөптөөх хандьыдаат диэн билинэбит.

Гаврил ТРОЕВ.

— БИҢИХЭ СУРУЙАЛЛАР —

Биир сыл – сэттэ учуутал

Чурапчылаахы педучилищэ аһыллыабыттан сабыллыар диэри төһөлөөх учууталы иитэн аһаарбытын аныгы ыңчат сөһө билбэт. Аһаардас иир сыл Кытаанах нэһилиэгиттэн сэттэ ыңчат учууталы педучилищетын бүтэрэн, бары хоту оройуоннарга үлэли барбыттар. Биһирдэ мин: Чурапчы хоту дойдуну үөрэхтээбитэ... - диэбиппэр, А.А. Шадрин сөбүлэспитэ. Киһилэр Дьаарыллаттан үтүө буолан – А.А. Шадрин, А.С. Шадрин уонна Кытаанахтан биһиги сизэммит Р.И. Попов эмиз ити сыл Чурапчы педучилищетын бүтэрбиттэрэ. А.С. Шадрин уонна Р.И. Попов Красноярскый Кыраһыйа учууталлы барбыттар.

Дьэ, онон бу сэттэ устудьун оҥолор өрөбүлгэ дойдуларьгар сатыы кэллэлэрэ. Чурапчытан кэлиңи Кытаанахха ыал оҥолор кыстыга «Бойбуой» колхуос «Ачыһый Эбэ» диэн ферма баара. Биһиги дьизэбитигэр улахан адыһыйым Дьэбдиз устудьуоннары арыылаах лэппиэскэ буһаран, чэй өрөн көрсөрө. Дьэ мантан убайыттан Петр Семенович Дьяковскайтан ураты алта устудьун иһи хайысханан дьизэригэр бараллара: Егор Петрович, Егор Дмитриевич, Николай Иннокентьевич Новгородовтар Намылды алаас хайысхатынан, оттон Мария Ивановна Захарова, Василий Федотович Ермолаев, Семен Спиридонович Собакин Килэни хайысхатынан бараллара. Саамай ыраах Василий Федотович, Мария Ивановна дьонноро оҥолорлоро. Сорох өрөбүллэргэ саас уолаттар хайыһарынан бэйэлэрэ эрэ кэллэлэрэ. Киһилэр бары 1950 с. Чурапчы педучилищетын бүтэрэн, бары хоту оройуоннарга үлэли барбыттар.

Е.П. Новгородов Мугудайтан биһирдэ үөрэммит кыһын Тамьяны кэргэн ылан, Өймөкөөнго үлэли барбыттар. Егор Петрович сэри иннинэ кыра

кылааска туйгунук үөрэммит буолан, Афанасий Акимович Макаров курдук Кытаанах оскуолатыттан «Артекка» бастакы сылдыһыт оҥолор. А.А. Макаров – учуонай-биолог, оттон Е.П. Новгородов – Саха АССР үтүөлээх учуутала. Киһи пенсияҕа тахсан, Дьоккуускайга көһөн кэлиэр диэри, бастаан, ананан барбыт оройуонугар Өймөкөөнго үлэлээбитэ. Кэтэхтэн үөрэнэн биология учуутала буолбута. Өймөкөөн оройуонун үүнээйитин, кыһын-сүөлүн туһунан иһи киһигэни суруйбута. Киһи үс оҥотун кэргэттэрэ – быраастар. Онон алта быраас керүүтүгэр-иститигэр этэннэ оҥолорлоро, хас да сыллааһыта Дьоккуускайга киһир сылдьан керсүбүтүм.

Егор Дмитриевич Новгородов Таатта кыһын Анастасия Яковлевна Собакинаны кэргэн ылан, оҥолонон-урууланан, сүннүгүн Кыһыга оҥорбуттара.

Николай Иннокентьевич Новгородов нуучча тылын учууталынан уһунук үлэлээбитэ. Кэргэнэ Мария Ивановна Чурапчыга бырааһынан үлэлээбитэ. Биһигин оҥолоро Чурапчыга оҥолорлор.

Оттон Мария Ивановна Захарова, Семен Спиридонович Собакин Абый улуһугар учууталлы барбыттар. Сеня Собакин – Чурапчы бастакы комсомоһеһа, кыһыл барыһаан, Аба Дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ «Хорсунун иһин» уордьаннаах, колхознай-совхознай тутуу бэтэрээнэ Спиридон Тихонович Собакин суос-сөбүтөх төрөппүт уола этэ. Абыйга тийдэбин нөһүө сайыныгар пионерскай лааһырга үлэлээбитэ. Соҕурууттан элбэх учууталлар Саха сиригэр үлэли кэллэлэрэ. Ол кыргыттартан биһирдэстэрэ эмиз лааһырга үлэлээбит. Оҥолорун Индигиэр өрүгү туоратан истэхтиһинэ, итирик киһи салайан иһэр катера подкапарын түннэри көппүт, бары ууга түспүттэр. Сеня учуутал кыһыһаан оҥолорун

быһаабыттар, бэйэлэрэ саниэлэрэ эстэн, иһиэн ууга былдьааммыттар. Абый урууку киһигэр Дружинаҕа киһилэргэ аналлаах пааматынньык баар. Биһигин Дружинаҕа абыах ыал оҥолор диэн сураһы истэбин.

Абата Спиридон Тихонович Абыйга бара сылдыһыта. Оттон Сеняһын биһирдэ үлэли барбыт Мария Ивановна кэлин Бүлүү педучилищетыгар саха тылын учууталынан уһунук үлэлээбитэ. Чурапчы педучилищетын биһирдэ бүтэрбит Роман Ильич Поповка кэргэн тахсан, Бүлүү, куоратыгар олохсуйбуттара. Оҥолордоох этилэр. Роман Ильич өрөспүүбүлүкэһэ биллэр улахан дуобаччыт этэ. Дуобат теориятыгар киһигэлэрдэх. Мин киһилэргэ 1985с. Бүлүүгэ сылдыһыппар үөрэ-көтө керсүбүттэрэ.

Василий Федотович Ермолаев Верхоянскый оройуонугар аһаммыта. Кэлин кэтэхтэн үөрэнэн агроном буолбута, уһунук үлэлээбитэ. Кэргэнинээн интэринээт-оскуола тоһторугар олохсуйбуттара.

Оттон мин биһирдэ төрөбүт убайым Петр Семенович Дьяковскай Томпо, Кэбээйи, Эдьигээн оройуоннарыгар учууталынан үлэлээбитэ. Кэлин кэргэнин дойдутугар, Орджоникидзе оройуонугар олохсуйан, Кыһыл Үрүйэһэ, Чапаевкаҕа уһунук үлэлээбиттэрэ. Убайым – РСФСР үөрэҕирмитин туйгуна, «Методист-учуутал». Киһи үс оҥотуттан иһиһэ учуутал буолбуттара. Син өр собус идэлэринэн үлэлээн баран, атын үлэһэ көспүттэрэ.

Дьэ, ити курдук, Кытаанахтан биһир сыл сэттэ ыңчат учуутал үөрэбин бүтэрэн, Хоту улуустарга үөрэх зйгэтигэр үлэлээбиттэрэ. Ол иһин биһигин да этэбин: «Чурапчылар Хоту улуустары үөрэхтээһиннэ кэскиллээх үлэни тарыйыспыттар». Минубайдарбынан, Мария Ивановнанан киһи туттабын.

Мотрена Семеновна ЛЕОНТЬЕВА, колхознай, педагогическай, сэбиэскэй-партийнай үлэ, тыл бэтэрээнэ, Кытаанах нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕо.

--- ВНИМАНИЕ! ---

Подача декларации по истечении трех лет после получения Дальневосточного гектара процедура обязательная

Владельцы «дальневосточных гектаров» в Якутии должны подать декларацию об освоении земли. Закон обязывает представлять в течение трех месяцев по прошествии трехлетнего периода декларацию установленной формы о его использовании. Сообщил и.о. министра имущественных и земельных отношений Якутии Павел Иванов.

Руководитель ведомства подчеркнул, что подача декларации по истечении трех лет после получения гектара процедура обязательная. Даже если на участке еще ничего не построено, все равно надо заполнить декларацию, указав в ней свои данные, кадастровый номер участка, и какие работы проведены.

Если декларация не предоставлена в течение трех месяцев, то это становится основанием для проведения внеплановой проверки в рамках земельного контроля. Уполномоченный орган выезжает на местность с

проверкой осваивается ли земля. Если нет, то договор аренды расторгается. Денежных штрафных санкций законом не предусмотрено. При выявлении нарушений земельного или лесного законодательства «гектарщиков» могут оштрафовать, а если к установленному сроку они не устранят недочеты, то впоследствии им откажут в передаче

участка в собственность или аренду.

Всего в Якутии на «дальневосточный гектар» всего было подано почти 24 тыс. заявлений. Но часть из них отклонили, часть заявители отозвали сами. В итоге зарегистрировано свыше 9,1 тыс. договоров. Наиболее востребованы такие виды, как индивидуальное жилищное

строительство, личное подсобное хозяйство и ведение садоводства, огородничества. В расширении земельных участков нуждаются в основном граждане, занимающиеся ведением сельского хозяйства на своих участках, граждане-пилотных селений, у которых площадь уменьшилась для формирования улично-дорожной сети, а также в целях расширения своей предпринимательской деятельности.

Напомним, что оформление «дальневосточного гектара» проводится бесплатно. В течение первого года заявителю необходимо определиться с видом использования участка, через три года — задекларировать ход освоения. К завершению пятилетнего срока пользования гражданин может безвозмездно получить землю в собственность или длительную аренду.

Пресс-служба министерства имущественных и земельных отношений Якутии.

— ГОРОСКОП С 2 НОЯБРЯ ПО 8 НОЯБРЯ —

Овен
На протяжении этой недели небеса несказанно благоприятны Овенам. Пора безденежья позади, теперь ваша финансовое положение изменится к лучшему. Конечно, деньги с неба не посыплются, но у Овена будет прекрасная возможность их заработать. Суббота способствует отдыху в уединении.

Телец
У Тельца будет достаточно времени, чтобы заняться усовершенствованием достигнутого. Тщательно отшлифованный результат вашего труда будет оценен куда выше, чем нечто, сляпанное на скорую руку. В конце недели вы ощутите прилив сил и уверенность в своих творческих замыслах.

Близнецы
Появится возможность получить сумму денег, от этого будет хорошее настроение, возрастет ваша потребность в комфорте, вкусной еде. Для Близнецов всё обернется к лучшему, но только не начинайте причитать по поводу того, что этого не может быть, так как этого не может быть никогда.

Рак
Неделя благоприятна для выгодных коммерческих предложений. Рассмотрите их с полной серьезностью. Постарайтесь меньше рассказывать окружающим о своих финансовых планах, так им легче будет реализоваться. В четверг стоит отдать мелкие долги. Финансовое положение Рака стабильно.

Лев
Личные отношения Львов с близкими людьми застынут, что, в общем-то, к лучшему. Однако если возникнут необъяснимые разногласия и претензии с их стороны, Львам лучше не вникать в суть проблемы, так как эти неурядицы в отношениях не имеют под собой реальной основы.

Дева
Мысли Девы будут настроены на поиски новых вариантов заработка, но торопиться с соглашениями, Довольно много общения принесёт Девам вторая половина этой недели. В это время можете познакомиться друзей со своей второй половинкой - это положительно отразится на связях.

Весы
Во вторник можно обсудить ваши перспективы с руководством. Если у вас испорчены с ними отношения, то сейчас самое время примирения. Закончится период сложностей, поэтому у Весов есть все возможности двигаться вперёд, пробовать новое, даже свободно экспериментировать.

Скорпион
В понедельник, почувствовав вкус к жизни, некоторые из Скорпионов решат для себя что-то важное. Однако не спешите объявлять об этом: во вторник окружающие могут воспользоваться полученной информацией, а вы можете оказаться в весьма щекотливом положении.

Стрелец
Время начала недели подходит для того чтобы обсудить волнующие вопросы, возможно разрешить некоторые проблемы влюблённых из Стрельцов. В это время не исключены и новые знакомства, которые могут начинаться как приятельские, но впоследствии перерасти во что-то более значительное.

Козерог
Ваш успех напрямую зависит от умения ладить с окружающими, и работать на общие цели. По возможности больше путешествуйте, общайтесь с людьми. Вдалеке от родных мест Козерогам может улыбнуться фортуна. Там вас оценят лучше, чем дома, вдохновят к жизни.

Водолей
Кто-то явно попомнит на вас глаз, и вы рискуете стать объектом активных ухаживаний. Возможно, это станет поворотной точкой вашей жизни. Обилие оригинальных и свежих мыслей, а также советов со стороны помогут полностью воплотить свою идею. Водолеи будут доброжелательны и приятны.

Рыбы
В среду могут быть удачными перспективные договоры. Если для этого будут предпосылки, вы можете успешно поменять род своей деятельности. Для создания надёжного источника прибыли Рыбам необходимо заработать постоянный доход. Ближе к выходным предстоит перспективное знакомство.

— КӨР-СЭРГЭЭ —

НБК SAHA

«Саха» НКХ ханаалын
Сэттинньи 2-8 күнүттэги бырагыраамата

НБК SAHA

Сэттинньи 2 күнү Банидханын	Сэттинньи 3 күнү оптурсурунньу	Сэттинньи 4 күнү сарада	Сэттинньи 5 күнү чолпосор	Сэттинньи 6 күнү бэтиһис	Сэттинньи 7 күнү суббота	Сэттинньи 8 күнү баскыһыанна
06:00 - Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 10:15 - Ырыа кыахта 12+ 11:15 - Куорчак-шоу 12+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 - «Офистар» ситком 12+ 13:15 - Бастын клип 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 14:00 - «Тэти» радио 12+ 14:45 - Тыннаах дорбон 12+ 15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Сахалыы Youtube 12+ 18:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 18:15 - Ырыа кыахта 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 20:55 - «Офистар» ситком 12+ 21:30 - Кружки на НБК «Саха». Основы ментала 6+ 22:15 - Бастын клип 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Сахалыы Youtube 12+ 23:45 - Бастын клип 12+ 00:00 - Талбан 12+	06:00 - Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 10:15 - Ырыа кыахта 12+ 11:15 - Куорчак-шоу 12+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 - «Офистар» ситком 12+ 13:15 - Бастын клип 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 14:00 - «Тэти» радио 12+ 14:45 - Тыннаах дорбон 12+ 15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Сахалыы Youtube 12+ 18:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 18:15 - Ырыа кыахта 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 20:55 - «Офистар» ситком 12+ 21:30 - Кружки на НБК «Саха». Телеоператорское мастерство 6+ 22:15 - Бастын клип 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Сахалыы Youtube 12+ 23:45 - Бастын клип 12+ 00:00 - Талбан 12+	06:00 - Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 10:15 - Аал-пук мас 12+ 11:00 - Дойдум дыно 12+ 11:15 - Сээн сирэ 12+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 - Сээн сирэ 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 14:00 - «Тэти» радио 12+ 15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Кружки на НБК «Саха». Обучение игре на хомусе 6+ 18:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 18:15 - Единство народов - сила России. Онлайн-концерт 6+ 19:00 - Меценаты столетия 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - Благословение древней земли. Концерт 6+ 21:45 - Сахалыы кинэ 12+ 00:00 - Талбан 12+	06:00 - Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 10:15 - Аал-пук мас 12+ 11:00 - Дойдум дыно 12+ 11:15 - Сээн сирэ 12+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 - Сээн сирэ 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 14:00 - «Тэти» радио 12+ 15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Кружки на НБК «Саха». Работа сценариста 6+ 18:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 18:15 - Единство народов - сила России. Онлайн-концерт 6+ 19:00 - Меценаты столетия 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - Благословение древней земли. Концерт 6+ 21:45 - Сахалыы кинэ 12+ 00:00 - Талбан 12+	06:00 - Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 10:15 - Аал-пук мас 12+ 11:00 - Дойдум дыно 12+ 11:15 - Сээн сирэ 12+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 - «Офистар» ситком 12+ 13:15 - Бастын клип 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 14:00 - «Тэти» радио 12+ 15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Сахалыы Youtube 12+ 18:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 18:15 - Ырыа кыахта 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 20:55 - «Офистар» ситком 12+ 21:30 - Кружки на НБК «Саха». Основы ментала 6+ 22:15 - Бастын клип 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Сахалыы Youtube 12+ 23:45 - Бастын клип 12+ 00:00 - Талбан 12+	06:00 - Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 10:15 - Аал-пук мас 12+ 11:00 - Дойдум дыно 12+ 11:15 - Сээн сирэ 12+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 - «Офистар» ситком 12+ 13:15 - Бастын клип 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 14:00 - «Тэти» радио 12+ 15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Сахалыы Youtube 12+ 18:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 18:15 - Ырыа кыахта 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 20:55 - «Офистар» ситком 12+ 21:30 - Кружки на НБК «Саха». Основы ментала 6+ 22:15 - Бастын клип 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Сахалыы Youtube 12+ 23:45 - Бастын клип 12+ 00:00 - Талбан 12+	06:00 - Новый день 12+ 10:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 10:15 - Аал-пук мас 12+ 11:00 - Дойдум дыно 12+ 11:15 - Сээн сирэ 12+ 12:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 12:15 - Саха сатаабатаба суох 12+ 12:45 - «Офистар» ситком 12+ 13:15 - Бастын клип 12+ 13:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 14:00 - «Тэти» радио 12+ 15:00 - Талбан 12+ 16:00 - «Саха сирэ» информационная программа 12+ 16:15 - Талбан 12+ 16:30 - Золотой фонд 12+ 17:00 - Актуальное интервью 12+ 17:15 - Сахалыы Youtube 12+ 18:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 18:15 - Ырыа кыахта 12+ 19:00 - «Якутия» информационная программа 12+ 19:15 - Талбан 12+ 20:30 - «Саха Сирэ-Якутия» информационная программа 12+ 20:55 - «Офистар» ситком 12+ 21:30 - Кружки на НБК «Саха». Основы ментала 6+ 22:15 - Бастын клип 12+ 22:30 - Итоги дня 12+ 23:00 - Сахалыы Youtube 12+ 23:45 - Бастын клип 12+ 00:00 - Талбан 12+

Хаһыат бэчээккэ барыллар графика: 16 ч 00 м. Бэчээккэ бэригинэ: 16 ч 00 м. "Саҥа опол" редакционнай-издательскай холбоһука 29.10.2020 с. оҥортоо баччаттанна. Типография аадырына: 678870 Чугалчы сэл. Карл Маркс үул. 26 "а". Индекс: ПИ964. Хаһыат изданиыга иккитэ олутуруннуука уонна бэстиндээх тахсар.